

Billund
kommune

Miljøgodkendelse af kvægproduktion

Ravlundvej 20, 7200 Grindsted

Februar 2017

Dato: 21-02-2017

Teknik & Miljøforvaltning

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.17.17 P19

Sagsnr.: 16/19820

P10.2.4.1 vs. 1.11

KS.: RHS

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7101

mha@billund.dk

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	3
EJENDOMS- OG VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER	3
HØRING	3
MILJØGODKENDELSE AF SLAGTEKALVEBESÆTNINGEN PÅ RAVLUNDVEJ 20	4
AFGØRELSENS OMFANG OG FORUDSÆTNINGER	4
ØVRIGE FORHOLD	5
VILKÅR	6
GODKENDELSENS VARIGHED	12
OFFENTLIGGØRELSE MV.	12
KLAGEVEJLEDNING	12
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	14
INDLEDNING	14
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	14
<i>Husdyrbrugets beliggenhed</i>	15
<i>Besætningens størrelse</i>	15
<i>Driftsbygningerne og anlæg</i>	16
<i>Foder</i>	19
<i>Gødningsproduktion og –opbevaring</i>	19
<i>Energi- og vandforbrug</i>	20
<i>Affald</i>	22
<i>Restvand / overfladevand</i>	23
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	23
<i>Lugt</i>	24
<i>Støj og transport</i>	25
<i>Støv, fluer og skadedyr</i>	27
<i>Lys</i>	28
<i>Landskab og kulturmiljø</i>	29
<i>Driftsforstyrrelser og uheld</i>	29
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	30
<i>Ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget</i>	31
<i>Påvirkning fra gødningsudbringning</i>	35
<i>Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af fosfor</i>	35
<i>Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til overfladevand</i>	37
<i>Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til grundvand</i>	38
<i>Påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold</i>	38
<i>Udbringningsarealer i nabokommuner</i>	49
BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	50
SAMLET VURDERING	51
BILAG	53

Indledning

Husdyrbruget beliggende Ravlundvej 20, 7200 Grindsted har ikke tidligere været reguleret af en miljøgodkendelse.

Da produktionen nu ønskes omlagt og forøget, har Billund Kommune udarbejdet denne miljøgodkendelse. Godkendelsen er meddelt iht. § 11, stk. 2 i Husdyrloven¹.

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for husdyrbruget Ravlundvej 20, 7200 Grindsted i Billund Kommune. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget, herunder den ansøgte udvidelse, kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af forslaget til miljøgodkendelse, har Billund Kommune lavet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af husdyrbruget. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering fremgår af det nedenstående.

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Denne afgørelse vedrører husdyrbruget beliggende Ravlundvej 20, 7200 Grindsted, *matrikel nr. 28a, Filskov By, Filskov*, jf. bilag 1. Ejendomsnummeret er 530 000 7790. Bedriftens CVR nr. er 17222406. Husdyrbruget ejes og drives af Michael Holm og Annegrethe Lerche Holm, Ravlundvej 20, 7200 Grindsted.

Høring

Udkast til miljøgodkendelse sendes nu i høring i 3 uger til den 20. februar 2017, hvor ansøger og andre har mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet sendes til:

Ansøger Michael Holm, Ravlundvej 20, 7200 Grindsted

Med kopi til:

Konsulent Mads Lassen, mal@slagtekalve.dk

Endvidere sendes til:

Ejere af forpagtede arealer:

Ejer, Trædemarkvej 5, 7200 Grindsted

Ejere, Ravlundvej 19, 7200 Grindsted

Ejere, Øgelundvej 15, 7330 Brande

Der er ingen beboelse beliggende indenfor den vejledende lugtkonsekvenszone på 192,53 m.

Der er ikke foretaget høring af ejere af øvrige nabomatrikler, idet udvidelsen vurderes at være af underordnet betydning for disse.

¹ LBK nr. 442 af 13/05/2016. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Efter endt partshøring vil alle indkomne bidrag blive vurderet af Billund Kommune, inden der tages endelig stilling til meddelelse af miljøgodkendelse.

Miljøgodkendelse af slagtekalvebesætningen på Ravlundvej 20

På husdyrproduktionen på Ravlundvej 20 har der hidtil været en produktion af 120 ammekøer (over 600 kg), 20 småkalve (0 – 6 mdr.), 70 kvier (6 – 27 mdr.) og 60 tyrekalve (0 – 450 kg), svarende til 147,60 DE (dyreenheder).

Billund Kommune modtog den 30. september 2016 en ansøgning om miljøgodkendelse i forbindelse med, at produktionen ønskes omlagt og udvidet til 550 tyrekalve (55 – 220 kg) og 550 ungtyre (220 – 420 kg), svarende til 187,52 DE. I forbindelse med udvidelsen ønskes der opført et nyt modtageafsnit med kalvehytter umiddelbart syd for den eksisterende stald. Der foretages herudover ingen bygningsmæssige ændringer. Der ansøges endvidere om godkendelse af bedriftens 81,67 ha driftsareal.

Ansøgningen er efterfølgende revideret ved nye ansøgningskemaer senest den 24. oktober 2016. Endvidere er der løbende tilgået kommunen supplerende oplysninger fra ansøger.

Med denne miljøgodkendelse har Billund Kommune godkendt husdyrbrugets anlæg, produktion og arealer. Godkendelsen meddeles efter § 11, stk. 2 i Husdyrloven, idet Billund Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Anlæg og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen, i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Med denne ansøgning bliver husdyrbruget omfattet af Husdyrlovens § 11, stk. 2. Afgørelsen omfatter derfor hele husdyrbruget, således at godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, som disse er belyst i ansøgningen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg samt udbringningsarealer.

I det omfang andet ikke er nævnt i afgørelsen, er denne meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen².

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de deri nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt iht. Husdyrloven. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Med venlig hilsen

Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler, Landbrug

² BEK. nr. 726 af 01/06/2016. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Vilkår

Indretning og drift

1. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen. Anlæg skal opføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og i den miljøtekniske beskrivelse.
2. Før etablering af nye anlæg skal der indhentes byggetilladelse iht. byggereglementet fra Billund Kommune.
3. Vilkår vedr. drift skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
4. Ændring af ejerforhold eller ansvar for driften skal meddeles Billund Kommune senest én måned efter ændringen.
5. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra dens meddelelse.

Anlæg

6. Der kan etableres et modtageafsnit på 10 * 50 meter, som angivet i bilag 2. Der kan inden for dette areal opføres fem kalvehytter med fast bund og støbt opkant, jf. beskrivelsen i afsnittet "*Driftsbygninger og anlæg*".
7. For at forebygge lyspåvirkning fra fremtidige bygninger skal eventuelle nye udendørs lamper ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde. Belysning i nye stalde skal anbringes, så lyset ikke kastes direkte ud gennem vinduer eller åbninger i bygningen.

Produktion

8. Godkendelsen omfatter flg. årsproduktion:

Dyretype	Antal	DE
Tyrekalve 0-6 mdr, produceret pr. år	550	59,31
Ungtyre, 220-420 kg, produceret pr. år	550	128,21
I alt		187,52

Energi- og vandforbrug

9. Vand- og energiforbrug skal ligge indenfor rammerne af størrelserne nævnt i den miljøtekniske beskrivelse. Hvis forbruget efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentligt større, skal husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning lade en sagkyndig gennemgå ejendommen med henblik på udpegning af reduktionsmuligheder.

Affald

10. Husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
11. Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares

under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand /overfladevand

12. Overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med forurenende foder eller gødning eller opstå anden forurening, må ikke afledes til dræn, vandløb eller nedsivning. Afledningen af ejendommens overfladevand må ikke udvides, inden kommunen har meddelt særskilt tilladelse hertil.
13. Tagvand skal nedsives i overensstemmelse med gældende vejledning, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning.

Lugt

14. Husdyrbruget må ikke give anledning til lugtpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtfrembringelse begrænses mest muligt.
15. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlig lugtpåvirkning, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til lugtfrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om sagkyndig undersøgelse, skal myndigheden tilsendes den sagkyndiges redegørelse med anbefalede lugtreducerende tiltag, samt en tids - og handlingsplan for gennemførelse af afhjælpende foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.

Støj

16. Virksomheden skal planlægge flest mulige støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særlig agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjkilder.
17. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer			Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

Til - og frakørsel

18. Virksomheden skal planlægge mest mulig transport afviklet i dagperioden. Det årlige kørselsbehov må ikke udvides med mere end 10 % i forhold til det, der er angivet i de tekniske beskrivelser.
19. Udstyr, der anvendes til transport og udbringning af husdyrgødning, skal ved udkørsel til offentlig vej være tæt og renholdt i et omfang, så spild undgås.
20. Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne, siloerne og gyllebeholdere m.m. skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, jord m.v.
21. Evt. spild skal fjernes efter arbejdets afslutning og/eller samme dag ved arbejdstids ophør.

Støv

22. Husdyrbruget må ikke give anledning til støvpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. I tørre perioder, hvor transport kan give gener ved beboelser, institutioner m.v., skal virksomheden i nødvendigt omfang tilrettelægge arbejdets udførelse med henblik på at begrænse støvpåvirkning fra transport mellem ejendommen og markerne, herunder om nødvendigt ved anvendelse af støvdæmpende foranstaltninger eller ved indstilling af transporterne under ugunstige vindforhold.

Skadedyrsbekæmpelse

23. Husdyrbruget ikke må give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlige fluegener, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til fluefrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om sagkyndig undersøgelse, skal myndigheden tilsendes den sagkyndiges redegørelse med anbefalede fluereducerende tiltag, samt en tids- og handlingsplan for gennemførelse af afhjælpende foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.

Lys

24. Husdyrbruget ikke må give anledning til lyspåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.

Olietank

25. Olietanke skal drives jf. gældende Olietankbekendtgørelse³.

³ BEK. nr. 1611 af 10/12/2015. Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

Driftsforstyrrelser og uheld

26. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til tilsynsmyndigheden (Billund Kommune), senest 3 mdr. efter godkendelsen er taget i brug, og der skal herefter til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

27. Olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan lilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.
28. Påfyldningspumper og slanger skal holdes i en sådan tilstand, at de ikke giver anledning til spild. Påfyldning af brændstof på traktorer og andre landbrugsmaskiner skal ske på betonlagt plads, der er indrettet på en sådan måde, at evt. spild ikke medfører risiko for forurening af jord, grundvand, overfladevand og afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol må ikke kunne fastlåses i åben stilling under påfyldning, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.
29. Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon nr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes.

Udbringningsarealer

30. Husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår af bilag 1. Ændringer i udbringningsarealer skal anmeldes til Billund Kommune for vurdering af arealernes følsomhed.
31. På bedriftens udbringningsarealer må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 187,51 DE pr. planår.

Der må ikke tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald til bedriftens arealer. Dog kan der i perioden, indtil miljøgodkendelsen er fuldt udnyttet, og i eventuelle år uden fuld besætning, suppleres med anden organisk gødning under forudsætning af,

- at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organisk gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
- at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
- at reglerne i den til enhver tid gældende Slambekendtgørelse⁴ er overholdt.

Der skal indsendes dokumentation herfor i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning.

Bedste anvendelige teknik (BAT)

32. På tilsynsmyndighedens anmodning skal virksomheden redegøre for, at husdyrbrugets anlæg og drift er i overensstemmelse med de teknikker, der er oplyst i bilag 3. Tilsynsmyndigheden kan stille krav til, i hvilken form redegørelsen skal leveres, herunder f.eks. procedurebeskrivelser, driftsregistreringer, regnskabsforhold mv.

Tilsyn og kontrol/Egenkontrol

33. Der skal på husdyrbruget føres egenkontrol med produktionens størrelse. På tilsynsmyndighedens anmodning og ved miljøtilsynets besøg på ejendommen skal forevises en opgørelse med tilhørende bilag over produktionen, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1. Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.
34. Husdyrbruget skal føre egenkontrol med energi, vand og råstofforbrug.
35. Såfremt tilsynsmyndigheden modtager støjklager over husdyrbrugets drift og produktion, er husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal husdyrbruget dokumentere, at de stillede støjkrafter er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

⁴ BEK nr. 1650 af 13/12/2006. Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål

Ophør

36. Ved ophør af bedriften skal stalde, gyllekanaler/kummer og gødningsopbevaringsanlæg mv. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler. Al affald skal bortskaffes i overensstemmelse med ovenstående vilkår for affaldsbortskaffelse.

Bemærkninger til godkendelsen:

37. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, før udvidelsen eller ændringen er godkendt af Billund Kommune som værende indenfor rammerne af denne godkendelse.

Godkendelsens varighed

I henhold til Husdyrloven skal der fastsættes en frist for udnyttelse af godkendelsen, som normalt ikke bør være mere end 2 år. Dog kan fristen forlænges til op til 5 år, jf. lovens § 33, stk. 3.

Der er ikke i ansøgningsmaterialet ansøgt om forlænget udnyttelsesfrist. Det fastsættes, at denne godkendelse bortfalder, såfremt de ansøgte ændringer ikke er foretaget inden 2 år fra godkendelsens meddelelse.

Den godkendte produktionsudvidelse skal være udnyttet senest 2 år efter godkendelsens meddelelse, hvorefter godkendelsen til den del af produktionen, der ikke er udnyttet, bortfalder. Herefter gælder i øvrigt, at hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering foretages dog, når der er forløbet 8 år, dvs. i 2025.

Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøgodkendelse annonceres den 28. februar 2017 på Billund Kommunes hjemmeside samt i Billund Ugeavis og Midtjysk Ugeavis.

Afgørelsen sendes til:

Ansøger Michael Holm, Ravlundvej 20, 7200 Grindsted

Med kopi til:

Konsulent Mads Lassen, mal@slagtekalve.dk

Ikast-Brande Kommune, mopet@ikast-brande.dk

Endvidere sendes afgørelsen til:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,

nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@ae.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskeren.dk, hereford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrloven. Klagen skal være indgivet senest den 28. marts 2017.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk.

Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes

på Miljø- og Fødevarerklagenævnes hjemmeside www.nmkn.dk, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 kr. for privatpersoners vedkommende og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen af husdyrbruget.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som husdyrbruget inklusiv den ansøgte udvidelse giver anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrloven, Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Vejledning). Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget på baggrund af en systematisk gennemgang af, om husdyrbruget i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse. Grundlaget for kommunens vurdering af ansøgers anvendelse af BAT er beskrevet i afsnittet "Bedste tilgængelige teknik".

Vurderingen er baseret på en skematisk gennemgang, hvor de anvendte metoder sammenstilles med BAT-betragtningerne i aktuelle BREF-noter og BAT-blade. Dette regelgrundlag er skematiseret i afgørelsens bilag 3. I de enkelte afsnit i nedenstående beskrivelse og vurdering er henvist til BAT-grundlaget i dette bilag. I afsnittet "Bedste tilgængelige teknik" er foretaget en opsummerende vurdering.

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

På vegne af Michael Holm har Slagtekalverrådgivningen indsendt ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på Ravlundvej 20, idet produktionen ønskes omlagt og udvidet. Der er ansøgt via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, hvor den seneste version af ansøgningen er modtaget den 25. januar 2017.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der er således løbende indsendt supplerende oplysninger.

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget ligger i landzone i Billund Kommune. Placeringen fremgår af bilag 1.

Korteste afstand fra ejendommens anlæg til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er omkring 335 m. Afstanden til nærmeste samlede bebyggelse er omkring 1 km (Øgelund), mens afstanden til nærmeste byzone er omkring 3 km (Filskov).

Husdyrbrugets staldanlæg og opbevaringsanlæg er omfattet af en række afstandskrav i Husdyrloven:

- §§ 6 og § 20: 50 m til nabobeboelse og 300 m til eksisterende eller planlagt byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 8: forskellige afstandskrav til almene og ikke-almene vandforsyningsanlæg, vandløb, søer, naboskel, offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed og egen beboelse.

Det fremgår af ansøgningen, at de anlæg, som ønskes opført kan overholde Husdyrlovens afstandskrav.

Kommunens vurdering

Det er Billund Kommunes vurdering, at Husdyrlovens afstandskrav kan overholdes, og at ejendommens placering ikke vil medføre nogen væsentlig øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne.

Besætningens størrelse

På husdyrproduktionen på Ravlundvej 20 har der hidtil været en produktion af 120 ammekøer (over 600 kg), 20 småkalve (0 – 6 mdr.), 70 kvier (6 – 27 mdr.) og 60 tyrekalve (0 – 450 kg), svarende til 147,60 DE (dyreenheder).

Billund Kommune modtog den 30. september 2016 en ansøgning om miljøgodkendelse i forbindelse med, at produktionen ønskes omlagt og udvidet til 550 tyrekalve (55 – 220 kg) og 550 ungtyre (220 – 420 kg), svarende til 187,52 DE.

Kommunens vurdering

Dyreholdet i nudrift svarer til den lovlige produktion på husdyrbruget. På den baggrund er det kommunens vurdering, at ansøgningens nudrift ikke overstiger det tilladte grundlag.

Der fastsættes vilkår med grænser for husdyrbrugets maksimale produktion, som svarer til det ansøgte. Der fastsættes desuden vilkår om, at der på husdyrbruget skal føres egenkontrol med produktionens størrelse. På tilsynsmyndighedens anmodning og ved miljøtilsynets besøg på ejendommen skal forevises en opgørelse med tilhørende bilag over produktionen, jf.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens⁵ bilag 1. Dokumentationen skal opbevares i mindst 5 år.

Driftsbygningerne og anlæg

I forbindelse med omlægning og udvidelse af besætningen på Ravlundvej 20, opføres et modtageafsnit med fem fælleshytter til småkalve syd for den eksisterende stald, jf. bilag 2. Fælleshytterne er ansøgt som hytter på ca. 40 m² og rundbuehaller på ca. 50 m². Fælleshytterne indrettes med dybstrøelse og i alt ca. 70 stipladser. Hytterne er lukkede til tre sider og åbne mod den eksisterende stald. Hytterne er med fast bund og støbt sokkel, der på de tre lukkede sider er ca. 40 cm høje. Ved den åbne side støbes en opkant på ca. 10 cm. Tyrekalvene skal gå i fælleshytterne, til de er ca. 2 måneder gamle.

Den eksisterende staldbygning indrettes som dybstrøelsesstald med i alt 255 stipladser til kalve i alderen 3 mdr. til slagtning.

Det ansøgte indebærer følgende ændringer i staldanlæg og drift, i forhold til nudriften:

Tabel 1: Ændringer i staldanlæg og drift.					
Anlæg	Besætning Alle af tung race	Antal dyr		Staldsystem	
		Eksisterende	Fremtidig	Eksisterende	Fremtidigt
Kvægstald (eksisterende staldbygning)	Ammekøer over 600 kg	120		Dybstrøelse	
	Småkalve, 0-6 mdr.	20		Dybstrøelse	
	Kvier, 6-27 mdr.	70		Dybstrøelse	
	Tyrekalve, 40-220 kg	60		Dybstrøelse	
	Ungtyre, 220-450 kg	60		Dybstrøelse	
	Tyrekalve, 110-220 kg		550		Dybstrøelse
	Ungtyre, 220-420 kg		550		Dybstrøelse
Kalvehytter (opsættes på nyt modtageafsnit)	Tyrekalve, 55-110 kg (1/2-2 mdr)		550		Kalvehytter m dybstrøelse

Kommunens vurdering

⁵ BEK nr. 1324 af 15/11/2016. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Indretning og drift af eksisterende og fremtidige staldanlæg skal ske iht. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Ansøger oplyser, at hytterne ikke nedvaskes mellem hvert hold. Dybstrøelsen fjernes hver tredje måned. Da åbningerne vender mod nord, og der er tagudhæng og støbt opkant, der skærmer for regn og anden nedbør, er det kommunens vurdering, at der ikke vil være væske fra hytterne, og at det derfor i dette konkrete tilfælde ikke er nødvendigt at etablere afløb fra pladsen. Finder kommunen på et senere tidspunkt, at der opstår problemer med manglende afledning, vil kommunen kunne påbyde, at der skal etableres afløb.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nogle krav til ammoniak-emissionen fra stald og lager, samt for ammoniakpåvirkningen i den omgivende natur. I nedenstående del af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering: "Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", er foretaget en nærmere vurdering af disse forhold.

Med henblik på at reducere ammoniakfordampningen fra anlæg og produktion har Miljøstyrelsen i "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT" (senest revideret i maj 2011) opstillet vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniaktabet fra gyllebaserede systemer i konventionelle brug for kvæg. Endvidere har Miljøstyrelsen den 6. februar 2012 udsendt vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for husdyr udenfor gyllesystemer, herunder for kvæg.

De vejledende grænseværdier er i disse vejledninger opdelt i tabeller efter hvilken produktionstype, der er tale om. De vejledende værdier gælder for tab fra anlægget, jf. Husdyrlovens definition, dvs. fra husdyrhold, stald og lager. Ansøger har mulighed for at reducere anlæggets ammoniaktab ved at anvende reducerende teknikker indenfor staldsystemer, fodring eller lagring, efter eget valg. Herudover kan der i nogle tilfælde være muligheder for at bringe rensningsteknikker i anvendelse.

Den nye stald ønskes indrettet med dybstrøelse på hele arealet. I Miljøstyrelsens ovennævnte BAT-vejledning vurderes det at være BAT for nye anlægsdele at vælge et staldsystem, hvor anvendelsen af dybstrøelse er begrænset til lejearealet, så en del af husdyrgødningen kan håndteres som gylle. Der er i det ansøgte projekt tale om nye anlægsdele til småkalve 0-3 mdr. i form af opsætning af kalvehytter, mens ungdyr skal gå i eksisterende dybstrøelsesstald.

Ansøger har i IT-ansøgningen under *Bedste tilgængelige staldteknologi* oplyst følgende:

Alle nuværende staldsektioner er indrettet med dybstrøelse i alle staldafsnit. Valget af staldsystem er først og fremmest foretaget med baggrund i at sikre dyrevelfærden, samt ønske om at kunne afsætte oksekød til koncepter der vægter dyrevelfærd højt.

Af driftsmæssige og dyrevelfærdsmæssige grunde er det vigtig, at hele produktionsanlægget er indrettet således overgangen mellem de forskellige staldafsnit sker med mindst mulig påvirkning af dyrene. En u hensigtsmæssig indretning af staldene vil kunne medføre en uheldig påvirkning af dyrevelfærd, som vil betyde (forbigående) dårligere produktionsresultater. Det kan medføre at

et staldsystem med en, på papiret, mindre udledning af f.eks. ammoniak, i sidste ende vil kunne medføre den samme eller større udledning.

Staldene ventileres alle med naturlig ventilation. Ventilationsprincippet er et oplagt valg i stalde med dybstrøelse til slagtekalve. Det sikrer en stor udskiftning af luften i stalden, samtidig med at der ikke anvendes energi til ventilationen.

Ansøger har bl.a. på baggrund af ovenstående forhold valgt, at staldsystemet skal være det samme i hele produktionsanlægget.

Kombinationen af dybstrøelse og naturlig ventilation betyder samtidig, der ikke findes teknologier, der kan nedbringe ammoniakemissionen fra stalden yderligere.

I Miljøstyrelsens Notat af 6. februar 2012 Fastlæggelse af BAT - emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af svin af og malkekvæg udenfor gyllesystemer – angives at: *Overordnet set er driftsformer med håndtering af fast gødning og dybstrøelse karakteriseret ved et større tab af kvælstof i form af ammoniak fra både stald, lager og mark, og dermed en ringere kvælstofudnyttelse i marken end driftsformer, der kun håndterer husdyrgødningen som gylle.*

Man kunne derfor overveje, hvorfor det er relevant at lave særlige BAT-emissionsgrænser for anlæg med bestemte staldsystemer/driftsformer, som giver et højere ammoniaktab end gyllesystemerne for den tilsvarende produktionsgren. Her har Miljøstyrelsen valgt at følge den tilgang, som anvendes i BREF-dokumentet for svin og fjerkræ, hvor der for svin skelnes mellem dybstrøelsessystemer og gyllesystemer. Det nævnes også i BREF-dokumentet, at dybstrøelsessystemer sandsynligvis vil vinde frem pga. øget fokus på dyrevelfærd, hvilket kan tolkes derhen, at valg af et særligt velfærdsmæssigt positivt staldsystem godt kan udløse en særlig BAT-vurdering.

Driftssystemer med dybstrøelse i lejearealet anvendes også i Danmark af nogle producenter af hensyn til dyrevelfærd, selv om disse staldsystemer er forbundet med en række udfordringer for så vidt angår klimastyring og arbejdsbelastning. Dette gælder særligt staldsystemer med dybstrøelse på hele gulvarealet, hvorimod blandede staldsystemer, hvor dybstrøelse i lejearealet kombineres med en ædeplads med gyllehåndtering, i højere grad giver mulighed for at opnå de velfærdsmæssige fordele, og på samme tid give mindre arbejdskrævende gødningshåndtering samt mindre ammoniaktab end de rene dybstrøelsessystemer.

Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at det er BAT for nye anlægsdele, at vælge et staldsystem, hvor anvendelsen af dybstrøelse er begrænset til lejearealet, så en del af husdyrgødningen kan håndteres som gylle. Miljøstyrelsen har herefter fastlagt emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT i både nye og eksisterende anlægsdele, for den andel af husdyrgødningen, der er dybstrøelse.

På Ravlundvej 20 er oplyst i ansøgningen, at alle slagtekalve over 3 mdr. skal gå i eksisterende anlæg. Der er derfor kommunens vurdering, at der ikke skal stilles BAT-krav til driftssystemet ædeplads med gyllehåndtering. Af helpdesksvar fra MST udgivet den 21. september 2012 fremgår, at BAT emissionsgrænseværdien for ungtyre er lig normtallet.

Kommunens BAT-vurdering tager desuden udgangspunkt i, at der ikke stilles BAT-krav til opdræt under 6 måneder. For opdræt under 6 mdr. opererer Husdyrgodkendelse.dk alene med dybstrøelse som mulige staldsystemer. Der er herudover ikke fastlagt BAT-krav for staldsystemer til denne dyregruppe. På det foreliggende grundlag finder kommunen ikke, at der er grundlag for at betragte de anvendte systemer som ikke-BAT.

Idet der skal anvendes normtal for alle dyretyper i den ansøgte produktion, finder kommunen det ikke relevant at beregne et BAT-emissionsniveau for ammoniak, da tallet ikke vil fravige det i ansøgningen beregnede faktiske emissionsniveau for ammoniak.

For at sikre, at BAT-krav overholdes, stilles vilkår til anlæg og driften, som sikrer, at det indrettes og drives i overensstemmelse med det oplyste.

Kommunens vurdering:

I godkendelsen fastsættes vilkår, som fastholder ansøgte staldsystemer og drift.

Foder

Der anvendes kraftfoder, i form af piller. Foderet opbevares i to 6 tons siloer.

I ansøgningskemaet er angivet oplysninger om indhold af råprotein og fosfor pr. foderenhed, som ikke afviger fra normindholdet.

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov.

Husdyrbruget angiver at have BAT som følger: *I ansøgningen om miljøgodkendelse, er der ikke foretaget foderoptimering for at begrænse ammoniakfordampningen. På ejendommen er der stor fokus på løbende at sikre en optimal udnyttelse af de næringsstoffer, der tilføres gennem fodret. Dette sikres bl.a. ved, at der løbende udarbejdes foderplaner, og det herigennem sikres at ny viden løbende implementeres hurtigst muligt i besætningen.*

Det forventes at den løbende udvikling, anvendelse af ny viden for foderudnyttelse og optimering af bedriften i øvrigt vil bevirke, at ammoniakfordampningen fra produktionen vil være faldende.

Kommunens vurdering

Det er forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer svarer til dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger med vejledende BAT-betragtninger i punkt 2 i bilag 3, er det kommunens vurdering, at den valgte fodring er BAT.

I nedenstående afsnit om "Støv, fluer og skadedyr" er foretaget en vurdering af forurening i forbindelse med opbevaring og håndtering af foder.

Gødningsproduktion og –opbevaring

Der produceres alene dybstrøelse på ejendommen. Ansøger har beregnet, at der fra den ansøgte produktion er en produktion på ca. 3280 m³ dybstrøelse pr. år. Det er angivet i IT ansøgningen, at andelen der køres direkte ud og pløjes ned følger normen på 65 %. Der anvendes markstak til opbevaring af kompost i det omfang, det er nødvendigt.

Under risici ved gødningsopbevaring og –håndtering, beskrives i ansøgningen:
Alt husdyrgødning på ejendommen håndteres som dybstrøelse. Dybstrøelse udgør en mindre risiko for forurening af vandløb o. lign. end gylle. Med de gældende regler for nedbringning af husdyrgødning er risikoen for afstrømning af næringsstoffer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning ligeledes elimineret.

Når dybstrøelsen i kalvehytterne bliver muget ud, bliver dybstrøelsen ført ind i slutstalden, ovenpå den eksisterende måtte. For at undgå sygdomsspredning i stalden hos ny-indsatte kalve, bliver der spredt Bayocide øverst på dybstrøelsen, for at desinficere overfladen. Bayociden dræber bakterier og virus, så kalvene ikke smittes fra den anbragte dybstrøelse.

Kommunens vurdering

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nogle krav til ammoniakemissionen fra stald og lager, samt for ammoniakpåvirkningen i den omgivende natur. I nedenstående del af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering: "Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold", er der foretaget en nærmere vurdering af disse forhold.

Med henblik på at reducere ammoniakfordampning og lugt, samt risici for gylleudslip, er i BAT-grundlaget (EU's BREF-note og BAT-Byggeblade) udpeget nogle teknikker, som vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Disse teknikker fremgår af skemaet i bilag 3.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger (herunder som følge af reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen) og BAT-betragtningerne i BAT-grundlaget (jf. punkt 6 i bilag 3), er det kommunens vurdering, at den valgte indretning og drift af tankanlæggene er BAT.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår til dette afsnit.

Energi- og vandforbrug

Husdyrbrugets samlede energi- og vandforbrug i den eksisterende og den ansøgte drift fremgår af nedenstående tabel.

Tabel: Ejendommens energi- og vandforbrug		
Forbrug	Nudrift	Ansøgt
EI	17.500 kWh	21.500 kWh

Dieselolie	Ikke oplyst	12.000-14.000 l
Drikkevand incl. spild	3.500 m ³	7.000 m ³

Energi

Der er naturlig ventilation i staldene, og derfor anvendes der her kun el til lys og opvarmning af mælk. Elforbruget i nudrift er på ca. 17.500 KWh. Dette forventes at stige til ca. 21.500 KWh. Stigningen skyldes primært opvarmning af mælk til de yngste kalve.

Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

Der anvendes ikke særlig teknologi på ejendommen til begrænsning af energiforbruget. En forsat løbende fokusering på optimering af ressourceforbruget på ejendommen forventes på længere sigt, at kunne bidrage til et fald i energiforbruget på ejendommen. I husdyrproduktion er det væsentlige energiforbrug typisk knyttet til opvarmning. I ansøgte produktion anvendes der ikke energi til nævnte formål. Den daglige egenkontrol er dermed knyttet til løbende at sikre, at der ikke forekommer lys i stalde, hvor der ikke arbejdes.

Vandforbrug

Ansøger oplyser, at der ikke foretages regelmæssig vask af staldene. Udover drikkevand til dyrene, anvendes der en mindre mængde vand til vask af maskiner og i forbindelse med sprøjtning af markerne. Der anvendes ca. 50 liter vand til daglig rengøring af mælkevogn. Efter endt rengøring anvendes vandet som drikkevand til kalvene. Spild fra drikkekopper, vil uanset omhyggelig vedligeholdelse, forekomme. Spild fra drikkekopper opsamles i dybstrøelse. Ansøger oplyser endvidere, at løbende kontrol og opsyn med vandinstallationer sikrer, at utætheder repareres straks, og dermed minimeres vandspild til et absolut minimum.

Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

Da størstedelen af det vand der anvendes på ejendommen anvendes som drikkevand til dyrene, er mulighederne for reduktion af vandforbruget begrænset. Der er ikke monteret vandmålere, som anvendes til kontrol af vandforbruget. En foranstaltning med daglig registrering af vandforbruget vil ikke have samme effekt som daglig tilsyn med installationerne. Derfor er det en del af de daglige staldrutiner, at samtlige vandinstallationer gennemgås og om nødvendig straks udbedres således at der ikke forekommer vandspild fra dyrenes drikkekopper. Tilsyn og udbedring af fejl vægtes højt da utætte installationer medføre et væsentligt forøget halmforbrug, eller i værste fald behov for at fjerne dybstrøelsesmåtten. Det kan nævnes, at dette tilsyn hidtil har været tilstrækkelig til, at der ikke har været behov for fjerne dybstrøelsesmåtten og begynde forfra med måtten.

Kommunens vurdering

Med henblik på at reducere vand- og energiforbruget er i BAT-grundlaget (EU's BREF-note og Teknologiblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Disse teknikker fremgår af skemaet i bilag 3.

På baggrund af sammenstilling af de valgte løsninger med BAT- betragtninger i punkt 4 og 5 i bilag 3, er det kommunens vurdering, at husdyrbruget opfylder BAT-kravene.

Der stilles vilkår om, at vand- og energiforbrug skal ligge indenfor rammerne af ovenfor nævnte størrelser. Hvis forbruget efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentligt større, skal husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning lade en sagkyndig gennemgå ejendommen med henblik på udpegnings af reduktionsmuligheder.

Det vurderes, at husdyrbruget herudover har foretaget relevante foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbrug, og at det ikke er relevant at stille yderligere vilkår til energi- og vandforbruget. Det vurderes også, at de anførte ændringer i forbruget af energi og vand, som udvidelsen vil medføre, ikke vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Affald

Affald fra produktionen omfatter døde dyr, spildolie, fast affald m.m.

Døde dyr opbevares i skygge eller afdækkes indtil afhentning. Døde dyr afhentes af Daka. Antallet af døde dyr forventes at være ca. 25 om året.

På ejendommen anvendes normale olieprodukter, som f.eks. motorolie, smøremidler, olie til rustbeskyttelse og lignende. Anvendelse af disse produkter foregår altid på fast betongulv. Motorolie opbevares i 200 l tromler. Der opbevares max. 2 tromler i olierummet. Desuden opbevares der dieselolie i olierummet. Der er ikke afløb i rummet.

I produktionen anvendes der ikke kemikalier til f.eks. rengøring, ligesom der ikke opbevares andre kemikalier på ejendommen, end der anvendes i normale husholdninger. I kemikalierummet opbevares de bekæmpelsesmidler, der anvendes til bekæmpelse af fluer. Al sprøjtning af arealer foretages af maskinstation, og der opbevares derfor ingen pesticider på ejendommen.

Der er opsat container på ejendommen til brændbart affald. Det brændbare affald er primært snor, der har været anvendt til halm samt papirsække fra mælk. Desuden er der plastik, der har været anvendt til halmafdækning. Efter udvidelsen forventes der ca. 6-8 tons brændbart affald pr. år. Øvrigt affald bortskaffes iht. kommunens forskrifter for erhvervsaffald.

Kommunens vurdering

Som et led i udførelse af godt landmandskab anses korrekt tilrettelæggelse af bortskaffelse af produkter og spild for BAT, jf. BAT-grundlaget (EU's BREF-note og BAT-Byggeblade). På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger med BAT-betragtninger (jf. punkt 1 i bilag 3), er det kommunens vurdering, at de valgte metoder er BAT.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal ske efter reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr⁶.

⁶ BEK nr. 558 af 01/06/2011

Der stilles et generelt vilkår om, at husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Der stilles desuden vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Restvand / overfladevand

Restvand

Ansøger oplyser, at produktionen ikke frembringer spildevand, der afledes. Der foretages ikke systematisk rengøring eller desinficering af staldene.

Der anvendes ca. 50 liter vand til daglig rengøring af mælkevogn. Efter endt rengøring anvendes vandet som drikkevand til kalvene. Spild fra drikkekopper, vil uanset omhyggelig vedligeholdelse, forekomme. Spild fra drikkekopper opsamles i dybstrøelse.

Tagvand

Tagvand fra kalvehytterne ledes direkte ud på jorden til nedsivning. De eksisterende stalde afleder i dag ligeledes tagvand direkte ud på jorden til nedsivning. Tagvand fra eksisterende bygninger vil i ansøgt drift udledes uændret til nedsivning.

Kommunens vurdering

I Spildevandsbekendtgørelsen defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenede fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Nye arealer må derfor ikke tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen.

Der stilles vilkår om, at overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med gødning eller forurenende foder eller opstå anden forurening, ikke må afledes til dræn, vandløb eller nedsivning, samt at afledningen af ejendommens overfladevand ikke må udvides, inden kommunen har meddelt tilladelse hertil.

Tagvand vil normalt ikke være forurenede, men da der kan være tale om store tagflader, hvorfra vand skal afledes, kan det komme på tale, at der skal søges særskilt tilladelse til nedsivning af tagvandet. I det ansøgte projekt ledes tagvand fra kalvehytterne direkte ud på jorden. Tagvand fra eksisterende stalde ledes uændret i ansøgt drift direkte ud på jorden til nedsivning. Ejendommen ligger i et

område, hvor jordtypen er registreret som grovsandet. Det vurderes derfor, at fortsat nedsivning af tagvand vil kunne foregå uden væsentlig ophobning af regnvand.

Idet det i øvrigt vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forurening fra driftsmæssigt spildevand, finder kommunen ikke anledning til at stille videre krav i nærværende afgørelse.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art, der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Derudover påvirkes også den omgivende natur og vandmiljø af husdyrproduktion - disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hhv. ny beregningsmodel for lugt og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne, maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. I vejledningen er anført vejledende lugtgrænseværdier for de i tabel 5 anførte områdetyper.

Resultatet af lugtberegningerne ved disse områdetyper (efter den nye beregningsmodel) fremgår af nedenstående tabel.

Resultat af lugtberegninger		
Områdetype	Beregnet geneafstand	Faktisk afstand*
Byzone	171 m	Ca. 3.000 m
Samlet bebyggelse	96 m	Ca. 1.000 m
Enkeltbolig uden landbrugspligt	54 m	Ca. 335 m

*Afstand fra lugtcentrum af nærmeste staldbygning.

Den vejledende konsekvenszone er beregnet til 192,53 m. Den vejledende konsekvenszone er et beregningsmæssigt område omkring husdyrbrugets produktionsanlæg, hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Konsekvenszone anvendes af kommunen til fastlæggelse af høringsparter i forbindelse med sagsbehandlingen af miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Geneafstanden til byzoneområde, samlet bebyggelse og enkeltboliger er overholdt.

Som grundlag for beregningerne er anført, at der ikke er andre husdyrbrug med mere end 75 DE indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltboliger uden landbrugspligt eller indenfor en afstand af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone. Det er imidlertid uden betydning for beregningen, om der er andre husdyrbrug indenfor disse afstande, da den faktiske afstand til de følsomme lokaliteter er over 1,2 gange større end den beregnede geneafstand.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man normalt ikke vil karakterisere det som generende. I betragtning af afstandene til omliggende ejendomme vurderes, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne.

Der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtpåvirkning, som miljømyndigheden finder væsentlig. Endvidere stilles vilkår omkring egenkontrol og afhjælpende foranstaltninger, hvis der forekommer væsentlig lugtpåvirkning.

I forbindelse med miljøgodkendelsessagsbehandling efter Husdyrloven foretages normalt høring af samtlige beboelser beliggende indenfor lugtkonsekvenszonen, der i IT-ansøgningen er angivet til 192,53 m. I den aktuelle sag er der ingen nabobeboelse beliggende indenfor en radius af 300 m fra centrum af produktionsanlæggene.

Med henblik på at reducere luftformige emissioner fra opbevaring og udbringning af husdyrgødning er i BAT- grundlaget (EU's BREF- note og Teknologiblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Disse teknikker fremgår af skemaet i bilag 3.

På baggrund af en sammenstilling af de valgte løsninger med BAT- betragtninger i punkterne 6 og 7 i bilag 3, er det kommunens vurdering, at de valgte opbevarings- og udbringningsmetoder kan betragtes som BAT.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod lugtgener, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår til disse forhold.

Støj og transport

Det oplyses i ansøgningen, at produktionen ikke forventes at medføre støjgener for omkringboende. Daglig støj i forbindelse med produktionen kan forekomme i forbindelse anvendelse af traktor og i forbindelse med transport af dyr til og fra ejendommen.

I perioder, hvor der udføres markarbejde og udbringes husdyrgødning vil der kunne forekomme forbigående støjgener fra dette arbejde. Dette begrænses ved at arbejdet i videst muligt omfang udføres indenfor normalt arbejdstid. Gældende regler omkring markarbejde tæt ved bymæssig bebyggelse må forventes, at være tilstrækkelig til at undgå gener for omkringboende.

De normale arbejdsopgaver, hvorfra der kan forekomme støj, og som knytter sig til driften af slagtekalveproduktionen, foregår under normale forhold indenfor tidsrummet 7-17. Andre arbejdsopgaver af mere forbigående karakter som f.eks. markarbejde, udbringning af husdyrgødning o. lign. vil kunne ske udenfor det ovenfor angivne tidspunkt.

Ansøger mener, det er vigtigt, at der i forbindelse med ejendommens miljøgodkendelse ikke fastsættes tidsrammer, indenfor hvilke arbejde i marken må foretages. Stramme tidsrammer risikerer at bevirke, at arbejdet ikke kan udføres på en måde, der sikrer rettidigheden, og dermed forringer udnyttelsen af næringsstoffer, effekt af sprøjtemiddel eller muligheden for at høste kornet tørt.

Der er ikke foretages særlige tiltag til begrænsning af støjkluder. Det vurderes af ansøger, at de landskabelige forhold omkring ejendommen, samt afstanden til de nærmeste beboelser betyder, at der ikke er behov for særlige støjtiltag.

Transporttyper og antal årlige transporter fremgår af nedenstående tabel.

Transport før og efter ændringen på husdyrbruget.			
Transport	Nudrift	Ansøgt drift	Ændring
Dybstrøelse	35	50	15
Korn	30	30	-
Halm	58	75	17
Handelsgødning	2	2	-
Indkøbte foderstoffer	104	104	-
Modtagelse af kalve	0	26	26
Levering af kalve	0	12	12
Døde dyr	12	26	14
Andet, hjælpestoffer mm.	12	12	-
Dieselolie	5	5	-
Erhvervsrenovation	12	12	-
Dagrenovation	52	52	-
I alt	360	406	84

Ansøger oplyser flg. vedr. transporter:

Udvidelsen af husdyrproduktionen på ejendommen vil ikke medføre stigning indenfor alle transportkategorier, f.eks. vil udvidelsen medføre, at der skal

transporteres flere dyr til og fra ejendommen. Stigningen i transportbehovet for dyr vil ikke øge antallet af transportere, stigningen i transportbehovet med dyr til og fra ejendommen vil kunne klares ved, at lastbilerne fyldes, når de kører til og fra ejendommen.

På andre områder, f.eks. transport af foder og husdyrgødning, vil udvidelsen medføre behov for flere transportere til og fra ejendommen. Behovet for transport af halm, foder og husdyrgødning forventes at blive fordoblet som følge af udvidelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår af bilag 1.

Kommunens vurdering

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "Ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

Ud over de oplyste støjkloder, må det antages, at der bl.a. vil være støj fra intern transport på ejendommen.

Nærmeste nabobeboelse ligger mere end 300 m fra husdyrbruget, og det er kommunens vurdering, at husdyrbruget kan drives, uden at dette medfører overskridelse af støjgrænserne.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest mulig støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden, herunder fra mobile støjkloder.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Billund Kommune kan kræve beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udført på virksomhedens bekostning.

Udvidelsen medfører en udvidelse af transportbehovet på 23 %, som væsentligst stammer fra øget transport med dyr og halm/dybstrøelse. Nogle af disse transportere vil foregå indenfor bedriften, og vil derved ikke belaste offentlige veje.

Hovedparten af udbringningsarealerne er placeret omkring ejendommen. Tre udbringningsarealer er placeret i Ikast-Brande Kommune, ca. 2,5 km nordvest for Ravlundvej 20. De resterende tre arealer ligger ca. 2,5 km sydøst for ejendommen. Hovedparterne af gødningstransporterne foregår ad veje uden tæt bebyggelse eller byzone.

Der stilles vilkår om renholdelse af transportudstyr og transportarealer på ejendommen, om planlægning af transporttidspunkter, samt om transportmængde til og fra ejendommen.

Transporter udenfor bedriften foregår på offentlige veje, primært i landområder. Det er kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg med

ovennævnte vilkår kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Støv, fluer og skadedyr

Støv

Det oplyses i ansøgningen, at: *ejendommens nuværende drift giver ikke anledning til støvgener. Efter udvidelsen forventes der anvendt ca. 2000 baller a 600 kg, hvor omkring 2/3 af halmen anvendes som strøelse. Der kan i forbindelse med udstrøningen forekomme støvgener. Disse er meget lokale og forventes ikke at være til gene udenfor ejendommens areal. Støvudviklingen er meget afhængig af kvaliteten af den anvendte halm, og der gøres i høst en væsentlig indsats for at bjærge halmen i god kvalitet. Opbevaringen af halm sker i markstakke under plastik, og halmen transporteres til ejendommen løbende i løbet af året.*

Generel bekæmpelse af skadedyr

Ansøger oplyser flg.:

I forbindelse med driften af husdyrbruget er det primært rotter og fluer, der kan være til gene for de omkringboende. Afstanden mellem husdyrbruget og de nærmeste beboelser betyder, at der formentlig ikke vil optræde gener af nævnte art for disse beboelser. Desuden kan muldvarpe og mosegrise være til gene for de beboelser der ligger i nærheden af udspretningsarealerne. Muldvarpe og mosegrise vil blive bekæmpet i det omfang de måtte forekomme.

Ejendommen er tilmeldt kommunal ordning til bekæmpelse af rotter.

Fluegener

Til begrænsning af fluegener anvendes Neporex, som jævnligt udvandes på dybstrøelsen efter forskrifterne i sommerhalvåret. I vinterhalvåret er der normalt ikke problemer med fluer fra produktionen. Skulle der opstå gener fra fluer, vil der blive iværksat behandling med Neporex.

Kommunens vurdering

Anvendelse af BAT i driften (jf. punkt 1 i bilag 3) er med til at sikre god hygiejne og reduceret risiko for problemer med skadedyr og fluer.

Støvudvikling kan opstå ved håndtering af foder og halm og ved kørsel med landbrugsmaskiner, hvilket dog må vurderes at være begrænset. Det er kommunens vurdering, at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre væsentlig forøgelse af virksomhedens støvpåvirkning eller skadedyrsfrembringelse, og at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig påvirkning af omgivelserne fra støv og skadedyr.

Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener, hvorfor der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til støv- eller fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige, samt om egenkontrol og afhjælpende foranstaltninger, hvis der sker væsentlig fluepåvirkning.

Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at facader eller andre bygningsdele ikke vil være oplyst efter mørkets frembrud. I det omfang der udføres arbejde i staldene, vil der

afhængig af årstiden være behov for lys i staldene. Omkring beboelsen er der etableret lys, så man kan orientere sig efter mørkets frembrud.

Med den afstand der er til naboer, den forholdsvis begrænsede tidsperiode der er belysning omkring ejendommen, og det forhold, at der ikke anvendes projektorer til belysning af bygningerne gør, at ansøger vurderer, at belysningen ikke vil påvirke naboer eller andre omgivelser.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Kommunen finder dog, at der bør sikres mulighed for myndighedsmæssigt indgreb heroverfor, hvorfor der fastsættes vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

For at forebygge lyspåvirkning fra de fremtidige bygninger stilles vilkår om, at eventuelle nye udendørs lamper skal ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde, samt at belysning i staldene skal anbringes, så lyset ikke kastes direkte ud gennem ventilationsåbninger i bygningens rygning eller ud gennem side- eller gavlventilationsåbninger.

Landskab og kulturmiljø

I forbindelse med den ansøgte ændring og udvidelse af produktionen på Ravlundvej 20 opsættes i alt fem kalvehytter og rundbuehaller med en højde på ca. 3,5 m som fælleshytter til tyrekalve i et nyt modtageafsnit, jf. bilag 2. Fælleshytterne opsættes i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse.

Ejendommens fremtidige indretning er vist i bilag 2 og beskrevet i ovenstående afsnit om Driftsbygningerne og anlæg.

Kommunens vurdering

Ravlundvej 20 ligger i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Ejendommen ligger udenfor områder, som i kommuneplanen er udpeget som større uforstyrrede landskaber, værdifulde landskabsområder eller bevaringsværdige kulturmiljøer.

Ejendommen ligger ligeledes udenfor områder, som i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer.

Ejendommen ligger omgivet af læbeplantning, og de nye kalvehytter vil fremstå afskærmet.

Den nuværende beplantning omkring ejendommen og dens marker sikrer, at ejendommen ikke er væsentligt dominerende i landskabet, og at det landskabelige indtryk ikke ændres væsentligt.

Det er kommunens vurdering, at de ansøgte anlægsmæssige ændringer og udvidelser er i overensstemmelse med den eksisterende kultur- og landskabsmæssige anvendelse i området og med det tiltænkte formål.

Samlet set er det kommunens vurdering, at de ansøgte ændringer og udvidelser ikke vil ændre oplevelsen af landskabet væsentligt.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger oplyser: at al husdyrgødning på ejendommen håndteres som dybstrøelse, og at dybstrøelse udgør en mindre risiko for forurening af vandløb o. lign. end gylle. Med de gældende regler for nedbringning af husdyrgødning er risikoen for afstrømning af næringsstoffer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning ligeledes elimineret.

Uheld ved punktkilder, f.eks. olietanke og kemikalieopbevaring, kan udvikle sig ganske alvorlig og have alvorlige følger for miljøet og de personer, der arbejder på ejendommen. I forbindelse med uheld kan der opstå gener der påvirker miljøet negativ, og der kan opstå kort- eller langvarige gener for de personer, der arbejder med stofferne. Der arbejdes løbende med at minimere gener som følge af uheld mest muligt.

Ansøger oplyser følgende vedr. minimering af risiko for uheld: *Risiko i forbindelse med uheld omkring punktkilder søges minimeret ved, at der findes klare retningslinjer for hvordan, der skal reageres ved uheld. Ved instruktion af personer, der arbejder med ting, der kan udgøre en risiko sikres det, at der ved et evt. uheld bliver reageret hurtig og så hensigtsmæssigt, som det er muligt. Ved arbejde med områder, hvor der er risiko for uheld, søges der gennem instruktioner og omtanke i forbindelse med arbejdet på at nedbringe risikoen for uheld mest muligt.*

Ansøger har endvidere i ansøgningen under management oplyst, at der gennem ejendommens beredskabsplan sikres, at alle der arbejder på bedriften reagerer hensigtsmæssigt ved uforudsete hændelser.

Kommunens vurdering

Husdyrbrugets eksisterende og fremtidige bygninger og anlæg ligger udenfor områder, der i Danmarks Miljøportal er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser og som nitratfølsomme indvindingsområder.

Anvendelse af BAT for indretning og drift (jf. punkt 1, 6 og 7 i bilag 3) er med til at forebygge driftsforstyrrelser og uheld.

Der er bestilt en ny dieselolietank til ejendommen.

Husdyrbrugets olietank er omfattet af Olietankbekendtgørelsen, som fastlægger reglerne for tankenes indretning, drift, vedligeholdelse og sløjfning med henblik på at sikre mod forurening. Kommunen fører tilsyn efter bekendtgørelsen med at reglerne overholdes, herunder at der er foretaget korrekt anmeldelse af ejendommens olietanke, jf. det ovenstående.

Kommunen finder, at det ved vilkår bør sikres mod forurening fra øvrige oplag af olier og kemikalier. Der stilles derfor vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan lilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Endvidere stilles vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer.

Kommunen finder, at det bør sikres ved vilkår, at der til stadighed forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Der stilles derfor vilkår om, at der til enhver tid herefter skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen, og at denne skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende. Der stilles vilkår om alarmering af alarmcentralen i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, fosfor og nitrat i forhold til overfladevand, såvel som i forhold til grundvand, samt for lugt (vurderet ovenfor).

Disse beskyttelsesniveauer (jf. bekendtgørelsens bilag 3) skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige virkninger på miljøet ved godkendelser efter §§ 10, 11, 12 og 16 i Husdyrloven.

Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen for hver ansøgning skal foretage en konkret vurdering, samt at der på den baggrund i særlige tilfælde kan stilles vilkår, som rækker udover det i bekendtgørelsen fastsatte beskyttelsesniveau. Det vil være tilfældet, hvis der er naturområder, som kommunen vurderer ikke beskyttes tilstrækkeligt af det fastlagte beskyttelsesniveau.

I henhold til § 8 og § 11 i Habitatbekendtgørelsen⁷ skal kommunens vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter, jf. bekendtgørelsens § 7 og § 11.

Ammoniakpåvirkning af naturområder fra anlægget

Som en følge af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer gælder for ammoniak et generelt reduktionskrav for godkendelsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager. Kravet vedrører alene reduktion af den forøgede emission, altså ammoniakemissionen fra selve udvidelsen, samt for stalde der renoveres. Ammoniakemissionen fra stald og lager skal reduceres med 30 % i forhold til det fastsatte referencestaldsystem.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre – herunder markstakke, der er hovedkilden til udslip af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning).

Etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, som er eller derved bliver over 15 DE, er ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger mindre end 10 meter fra nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, jf. Husdyrlovens § 7.

⁷ BEK nr. 926 af 27/06/2016. Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Det fremgår af ansøgningen, at den ansøgte udvidelse vil give anledning til en forøgelse i emissionen af ammoniak på 210 kg N/år, og at husdyrbrugets samlede emission herved bliver på 1.273 kg N/år.

For kvæg og heste er der ingen reduktionskrav til den del af kvælstofudskillelsen, som vedrører fast gødning, herunder dybstrøelse. Da der kun bruges dybstrøelse på ejendommen, opfylder projektet dermed bekendtgørelsens generelle krav om ammoniakreduktion. Endvidere kan konstateres, at ingen stalde eller gødningsopbevaringsanlæg ligger mindre end 10 meter fra ammoniakfølsomme naturtyper, jf. Husdyrlovens § 7.

Kommunens vurdering

I ovenstående afsnit "Driftsbygninger og anlæg" og "Gødningsproduktion og -opbevaring" har kommunen fastsat vilkår, som sikrer, at den ammoniakreducerende effekt af de anlæg og driftsformer, som bringes i anvendelse på husdyrbruget, mindst modsvarer den i ammoniakberegningerne forudsatte effekt.

På baggrund af en gennemgang af det ansøgte projekt og en sammenstilling med kortlægningen af naturområder i kommunale og nationale datasæt på Danmarks Arealinformation kan kommunen konstatere, at bekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer ikke medfører, at der herudover skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

Supplerende vurdering, herunder af internationale naturbeskyttelsesområder og visse arter

Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler

Afstanden til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, EF-habitatområde nr. 237, *Ringive Kommuneplantage*, er 4,1 km. Området er næringsfattigt bestående af en klarvandet, sommerudtørrende sø med grundskudsplanter omgivet af sure mosearealer og tør hede i en større nåletræsplantage. Områdets væsentligste værdier knytter sig til den sommerudtørrende sø, der rummer landets nu eneste kendte bestand af den rødlistede planteart, Bruskbæger. Derudover findes i plantagen flere andre sjældne plantearter samt værdifulde arealer med tør og våd hede.

Især næringsstoffbelastningen fra luften udgør en trussel mod de registrerede naturtyper i beskyttelsesområdet. Ligeledes er tilgroning med træer, buske og høje urter en trussel mod området's lysåbne naturtyper.

Kommunens vurdering

Da ejendommen er placeret mere end 4,1 km fra det nærmeste punkt i Natura 2000 området *Ringive Kommuneplantage* i Vejle Kommune, vil en øget ammoniakemission fra ejendommen ikke i sig selv kunne medføre en væsentlig påvirkning. Der vil i en afstand på 4,1 km eller mere ikke kunne måles hverken en mer- eller totaldeposition fra ejendommen.

Bedriften vil i sammenhæng med andre husdyrproduktioner bidrage til baggrundsbelastningen, der for Vejle Kommune er angivet til 16,6 kg N/ha/ år⁸. Det ansøgte overholder Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak. På den baggrund finder kommunen, at husdyrbrugets bidrag til baggrundsbelastningen er reduceret i tilstrækkelig grad, og at der derfor ikke skal stilles yderligere vilkår til ammoniakemissionen.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at godkendelsen af dette ansøgte projekt på Ravlundvej 20 ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af EF-habitatområde nr. 237, *Ringive Kommuneplantage*, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)

Påvirkningen af Bilag IV arter er beskrevet herunder i afsnittet "Gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold".

Påvirkning af ammoniakfølsom skov

Indenfor en radius af 1000 meter fra ejendommen ligger et enkelt areal, der er registreret som potentielt ammoniakfølsom skov. Ammoniakfølsom skov (Kategori 3-natur iht. Bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) er arealer uden for Natura 2000-områder,

- hvor der har været skov i mere end 200 år, så der er tale om skovjordbund,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, så jordbunden ikke har været dyrket mark i mere end 200 år, eller
- der er tale om skov med naturskovsindikerende arter eller gammelskovsarter.

Det pågældende areal ligger inde i en § 3 registreret mose (naturpunkt 3 i bilag 6) i Vejle Kommune, og fremstår ikke som skov.

Kommunens vurdering

Det er Billund Kommunes vurdering, at arealet ikke opfylder kriterierne for ammoniakfølsomme skove. Kommunens vurdering af projektets indflydelse på den nævnte mose fremgår af nedenstående afsnit om påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

Ammoniakpåvirkning fra stald og lager

Der ligger ingen kategori 2 natur, jf. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, indenfor 1.000 m af ejendommens produktionsanlæg.

Indenfor en radius af 1.000 m fra ejendommen ligger flere udpegede § 3 områder, jf. bilag 6. Der er i IT-ansøgningen beregnet ammoniakdeposition til 4 repræsentative punkter indenfor 1000 m og til nærmeste Kategori 2-natur, en § 7 hede i Vejle Kommune, der ligger 2,25 km fra anlægget. Resultatet fremgår af tabellen nedenfor:

⁸ <http://envs.au.dk/videnudveksling/luft/model/deposition/danmark/>

Naturpunkt Jf. bilag 6	Navn	Kat.	Afstand m	Merdep. Kg N/ha/år	Totaldep. Kg N/ha/år
1	Mose, Ø for ejendom	3	190	0,4	3,5
2	Eng, Vejle Kommune Ø for ejendom	-	445	0,1	0,5
3	Mose, Vejle Kommune Ø for ejendom	3	560	0,0	0,3
4	Eng, N for ejendom	-	880	0,0	0,0
5	Hede, Vejle Kommune NNØ for ejendom	2	2.250	0,0	0,0

Moser og heder hører til Kategori 3-natur, for hvilke der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år i merdeposition. Naturpunkterne 1 og 3 repræsenterer § 3 moser. Da merdepositionen på disse arealer ikke overstiger 1 kg N/ha/år, er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på arealerne.

Punkterne 2 og 4 repræsenterer to enge. Enge er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i bilag 3. En totaldeposition på maks. 0,5 kg N/ha/år vurderes ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på engene.

Naturpunkt 5 repræsenterer en hede, Kategori 2-natur, for hvilke der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat et beskyttelsesniveau på maks. 1,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Med en beregnet totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år vurderes det ansøgte projekt ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på heden.

De øvrige § 3 registrerede naturområder nær ejendommen er søer. Hovedparten af næringsstofførslen til søer og vandhuller stammer fra afstrømning fra de tilstødende arealer. Billund Kommune har ingen gældende retningslinjer for søer, men forholder sig til, hvorvidt der er tale om søer, der burdes behandles jf. reglerne i § 7 i Husdyrloven. Husdyrlovens § 7 omhandler ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger samt brunvandede søer og vandhuller. Kommunen vurderer, at ingen af søerne indenfor 1000 meter af anlægget hører til disse kategorier. Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke medfører en væsentlig negativ påvirkning af søerne ved deposition af luftbåren ammoniak.

Kommunens samlede vurdering

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne. Da udvidelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition på ammoniakfølsom natur beliggende nærmest ejendommen, er det kommunens vurdering, at beskyttelsesniveauerne, jf. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ligeledes er overholdt for øvrig natur i nærområdet.

Samlet set er det Billund Kommunes vurdering efter gennemgang af de repræsentative § 3 områder inden for 1.000 meter fra ejendommen, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte projekt, uden at det i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3 registreret natur med ammoniak.

Billund Kommune har forelagt ovenstående afsnit om ammoniakfølsom skov og § 3 natur for Vejle Kommune, for at høre, om de har bemærkninger til vores vurdering. Vejle Kommune har i mail af 20. januar 2017 svaret følgende: "Der findes 2 beskyttede hedearealer i Vejle Kommune beliggende 1.800 m nordøst og 1.350 m øst for husdyrbruget, hvor der er registreret sjældne arter, nemlig rundbladet soldug, henholdsvis storlæbet blærerod, rundbladet soldug og benbræk. Ud fra det fremsendte er det vores vurdering, at det ansøgte ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af naturtilstanden på disse hedearealer. Vi har ikke yderligere bemærkninger til din vurdering af natur."

På ovenstående baggrund, er det kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniakfordampningen.

Påvirkning fra gødningsudbringning

Det er oplyst i ansøgningen, at husdyrbruget råder over 81,67 ha udbringningsarealer. Placeringen af husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår af kortet i bilag 1. Nogle af udbringningsarealerne ligger i Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kommune er blevet hørt iht. § 46 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen med anmodning om udarbejdelse af vilkår for den del af arealerne, som ligger i deres kommune. Ikast-Brande Kommunes høringssvar er vedlagt som bilag 7.

Miljølovgivningen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning, der udbringes, og det areal, der er til rådighed for udbringningen (harmoniareal, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen), således at dyretrykket fra et husdyrbrug af nærværende type ikke overstiger 2,3 DE/ha.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 45 er det NaturErhvervstyrelsen, som fører tilsyn med, at bekendtgørelsens harmoniregler overholdes.

Ifølge ansøgningens gødningsregnskab udbringes der 187,51 DE dybstrøelse (18.470 kg kvælstof (N) og 2.773 kg fosfor (P)).

De nødvendige arealer, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav, er således til rådighed til udbringning af gødningen fra ejendommen, medmindre naturpåvirkningen indebærer, at dyretrykket skal være mindre.

Kommunens vurdering

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes 187,51 DE husdyrgødning pr. planår.

Der må ikke tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald. Der gives dog mulighed for at supplere med anden organisk gødning i perioden, indtil miljøgodkendelsen er fuldt udnyttet, og i eventuelle år uden fuld besætning. Dette fastsættes som vilkår med krav om, at en række forudsætninger skal være opfyldt, og med krav om dokumentation herfor.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for kommunen skal kunne fremlægges sædskifte- og gødningsplaner for de seneste 5 år, som kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes i henhold til gældende lovgivning samt i overensstemmelse med vilkårene stillet i denne godkendelse.

I de nedenstående afsnit er foretaget en beskrivelse og en vurdering af gødningsudbringningens naturpåvirkning, samt om påvirkningen skal medføre særlige krav til gødningsbelastningen.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af fosfor

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav til fosforoverskuddet på visse arealtyper, medmindre der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget.

Kravet til fosforoverskuddet afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles således krav til fosforoverskuddet på detaildrænede eller -grøftede lavbundsarealer, som ikke er omfattet af okkerklasse 1, samt på drænede lerjorder (Jordbundstype 5 – 10) med fosfortal 4 eller højere. Sådanne arealtyper betegnes som arealer, der er omfattet af fosforklasse 1, 2 eller 3.

Det fremgår af ansøgningens gødningsregnskab, at det ansøgte indebærer, at fosformængden i husdyrbrugets årlige gødningsmængde stiger fra 1.868 kg P i nudrift til 2.773 kg P i ansøgt drift, dvs. en stigning på 905 kg P.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at 0,59 ha ligger indenfor Fosforklasse II, jf. kortbilag 5. Der ligger ingen udbringningsarealer i Fosforklasse I eller III.

Der er iht. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 krav om, at fosforoverskuddet på de fosforklasse II arealer ikke må overstige 2 kg P/ha/år. Af kontrolhensyn bliver vilkår vedr. fosforoverskuddet stillet på bedriftsniveau, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning til Husdyrloven (Vejledningen).

Af ansøgningens fosforberegning fremgår, at kravene til fosforoverskud er overholdt, hvilket for det ansøgte projekt er med et fosforoverskud på 3,6 kg P/ha/år.

Som grundlag for beregningerne er anvendt sædskifte K12 på alle arealer, hvilket svarer til referencesædskiftet.

Kommunens vurdering

I henhold til den sårbarhedskortlægning, som Miljøministeriet har udarbejdet i tilknytning til lovgivningen om husdyrbrug, ligger bedriftens udbringningsarealer i et opland til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor.

På baggrund af en gennemgang af Hedeselskabets fortegnelser over historiske drænprojekter i Billund Kommune, samt konkret vurdering af arealernes fremtræden, finder kommunen, at det er sandsynligt, at der ikke er etableret detailafvanding af udbringningsarealer i lavbundsområder i Billund Kommune, ud over det der er oplyst i ansøgningen.

Endvidere kan bekræftes via kortlægningen, at ingen udbringningsarealer er jordbundstype 5 – 10.

Fosforoverskuddet er ikke en parameter, som kan måles eller som registreres direkte i landbrugenes almindelige tilsyns- og registreringsforpligtelser. Næringsstof-belastningen fra husdyrbrugets gødningsudbringning – herunder belastningen udtrykt som fosforoverskud – fremkommer i ansøgningsskemaet under husdyrgodkendelse.dk som et beregningsresultat, der er baseret på den forudsatte kombination af gødningstryk og sædskifte, samt anvendelse af eventuelle virkemidler. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at overholdelse af det beregnede fosforoverskud bedst sikres ved at stille vilkår om overholdelse af disse forudsætninger.

Forudsætningerne for det beregnede fosforoverskud er en udbringning på maksimalt 187,51 DE husdyrgødning pr. planår, hvilket stilles som vilkår.

I nedenstående afsnit om udvaskning af nitrat er der taget stilling til anvendelse af efterafgrøder og sædskifte.

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at der ikke skal stilles andre krav til reduktion af fosforudvaskning i henhold til husdyrgodkendelsens generelle beskyttelsesniveau.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til overfladevand

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til sårbare Natura 2000 områder, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for, hvis landbrugsarealerne samtidig har et lavt reduktionspotentiale i forhold til nitratudvaskning:

Tabel 7: Beskyttelsesniveau for udvaskning af nitrat til overfladevand			
Reduktionspotentiale i % fra rodzonen til vandområdet.	Meget kvælstof sårbare	Mindre kvælstof sårbare	Øvrige områder
0-50	50 % af de generelle regler (Nitratklasse 3)	85 % af de generelle regler. (Nitratklasse 1)	Generelle regler
51-75	65 % af de generelle regler (Nitratklasse 2)	Generelle regler	Generelle regler
76-100	Generelle regler	Generelle regler	Generelle regler

Det fremgår af ansøgningens gødningsregnskab, at det ansøgte indebærer, at kvælstofmængden i husdyrbrugets årlige gødningsmængde stiger fra 15.178 kg N i nudrift til 18.470 kg N i ansøgt drift, dvs. en stigning på 3.292 kg N.

Om udbringningsarealerne er i ansøgningen oplyst, at ingen af arealerne er omfattet af nitratklasse 1-3, og at arealernes samlede reduktionsprocent dermed er på 100 %.

I ansøgningens nitratberegning for overfladevand er på den baggrund beregnet et DE_{max} på 2,30 DE med en udvaskning på 79,5 kg N/ha. Ansøger ønsker at udbringe 2,30, hvilket ligger indenfor det maksimale dyretryk.

Kommunens vurdering

I den sårbarhedskortlægning Miljøministeriet har udarbejdet i tilknytning til lovgivningen om husdyrbrug, kan kommunen bekræfte, at der ikke er udbringningsarealer, som er omfattet af nitratklasser 1, 2 eller 3.

Der stilles vilkår, som fastholder forudsætningerne for ansøgningens nitratberegning.

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at der ikke herudover skal stilles særlige krav til reduktion af nitratudvaskning iht. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til grundvand

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvis bedriftens arealer ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI), for hvilke der er udarbejdet indsatsplaner, skal miljøgodkendelsen og de deri fastsatte vilkår udarbejdes, således at de lever op til indsatsplanerne.

I nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der endnu ikke er udarbejdet indsatsplaner, kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades en merbelastning, hvis udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, jf. bilag 5.

Kommunens vurdering

Det er Billund Kommunes vurdering, at godkendelsen kan meddeles under de generelle gødskningsregler uden at medføre en væsentlig påvirkning på grundvand med nitrat.

Påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold

Som det fremgår af ovenstående afsnit, kan husdyrbrugets gødningsudbringning overholde det generelle beskyttelsesniveau for næringsstofudvaskningen fastsat i bekendtgørelsens bilag 3. Af Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at kommunalbestyrelsen for hver ansøgning efter Husdyrloven skal foretage en konkret vurdering af, om Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens

beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at undgå en væsentlig virkning på miljøet. Kommunalbestyrelsen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte at stille vilkår, der rækker ud over disse beskyttelsesniveauer.

Vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse skal i henhold til Vejledningen foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område.

I vandløb har mængden af nitrat og fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden. Dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end tilførslen af nitrat. Vandløbenes betydning mht. fosfor- og nitratbelastning er først og fremmest transporten til marine vandområder, der vil kunne blive påvirket af næringsstofftilførslen.

I det nedenstående har kommunen foretaget en vurdering af gødningsudbringningens påvirkning af øvrige typer af overfladevande, samt bilag IV-arter.

Påvirkning af marint vandmiljø ved næringsstofudvaskning

Marine recipienter

Billund Kommune grænser ikke op til marine områder, hvorfor næringsstofftilførsel til marine overfladevande fra udbringningsarealer i kommunen alene kan ske via transport i vandløb, som afvander arealerne. Afvandingen fra udbringningsarealerne for husdyrbrugene i Billund Kommune indgår i to hovedoplunde, som afvander til henholdsvis Vadehavet (Hovedopland 1.10 i vandplanerne) og Ringkøbing fjord (Hovedopland 1.8 i vandplanerne). Desuden er der et lille område i den sydøstlige del af kommunen, der afvander til Vejle Fjord, som er en del af Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland.

Den nordlige del af kommunen afvander via mindre vandløb til Skjern Å og Ringkøbing Fjord, mens resten af kommunen hovedsageligt afvander via mindre vandløb til Varde Å og Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde). Fra arealer i Billund Kommune tilledes Varde Å vand via Grindsted Å og Ansager Å, mens Skjern Å tilledes vand fra Omme Å og dets sydligere tilløb fra Simmelbæk. Hertil kommer som nævnt et lille område, der afvander til Vejle Fjord via Vejle Å.

Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) og Ringkøbing Fjord er Natura 2000 områder, der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi begge er kategoriserede som meget sårbare overfor kvælstofftilførsel, mens Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) desuden er kategoriseret som meget sårbar overfor fosfortilførsel. Vejle Fjord og det nordlige Lillebælt er ikke omfattet af Natura 2000 udpegninger, ligesom disse vandområder heller ikke er kategoriseret som sårbare eller meget sårbare overfor fosfor- eller kvælstofftilførsel i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi.

Samtlige husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til vandløbssystemet Ringkøbing Fjord.

Ringkøbing Fjord

Hovedparten af udbringningsarealerne for husdyrbruget afvander til Skjern Å via Omme Å, hvor slutrecipienten er Ringkøbing Fjord.

Om Ringkøbing Fjords opland fremgår af vandplanerne, at oplandet er på 3.477 km². Oplandet strækker sig mod nord fra Ulfborg i vest, syd om Herning og gennem Ikast og øst herfor. Mod øst strækker området sig langs den jyske højderyg, øst for Nørre Snede og ned til Jelling vest for Vejle. Den sydlige grænse går næsten vinkelret på kysten nord for Billund og Grindsted og til Nymindegab syd for Ringkøbing Fjord.

Skjern Å, som udspringer øst for Tinnets krat ovenfor Rørbæk Sø, er det største vandløb, der afvander til Ringkøbing Fjord. Skjern åens opland er på 2.490 km², som er 72 % af det samlede oplandsareal.

Arealanvendelsen i oplandet til Ringkøbing Fjord er domineret af landbrug, og andelen af landbrugsjord udgør 67 %, hvilket svarer til landsgennemsnittet.

I afstrømningsområderne er der udpeget 14 Natura 2000-områder, bl.a. følgende:

- EF-habitatområde nr. 61: Skjern Å,
- EF-habitatområde nr. 62: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43: Ringkøbing Fjord
- Ramsarområde nr. 2: Ringkøbing Fjord.

Udpegningsgrundlaget for Skjern Å omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Vandløb med vandplanter, Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, Riggær, og Hav-, Bæk- og Flodlampret, Laks samt Odder.

Udpegningsgrundlaget for Ringkøbing Fjord omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Kystlaguner og strandsøer, strandenge, flodmundinger, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), rigkær samt Hav- og Flodlampret, Maj- og Stavsild og Odder.

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for en øget næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder f.eks. kystlaguner og strandsøer, strandenge, flodmundinger, diverse klitter, rigkær, sandbanker med lavvandet, vedvarende dække af havvand, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand.

Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Pibesvane, Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trækfuglene Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersnepe, Islandsk ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på søterritoriet.

Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Ringkøbing Fjord.

I vandområdeplanerne er der for Ringkøbing Fjord fastsat målsætning om god økologisk tilstand. Tilstandsvurderingen i MiljøGis for kystvandene i Hovedopland Ringkøbing Fjord viser, at tilstanden i samtlige vandområder er ringe.

De mest betydende forurenende stoffer i Ringkøbing Fjords opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor). Forureningen kan komme både fra diffuse kilder som eksempelvis udvaskning af næringsstoffer fra landbrugsarealer og fra punktkilder som spildevand fra husholdninger og industri, dambrug, industri og landbrug (stalde og gyllebeholdere).

For kvælstof udgør landbrugsbidraget 59 % af den samlede landbaserede tilførsel, mens baggrundsbidraget udgør i størrelsesordenen 33 %. Resten af tilledningen kommer fra punktkilder, hvor udledning fra dambrug er den dominerende blandt disse. For fosfor udgør bidraget fra åbent land (landbrugs- og baggrundsbidrag samt bidrag fra spredt bebyggelse) 70 % af den samlede tilførsel. Resten kommer fra punktkilder, hvor dambrug er den dominerende.

På baggrund af redegørelsesgrundlaget i vandplanerne og i medfør af de afledte bekendtgørelser under lov om vandplanlægning gennemføres tiltag til reduktioner i belastningen af vandområderne med næringsstoffer.

Som følge af Fødevarer- og landbrugspakken fra december 2015 vil der ske en omlægning af den nuværende generelle kvælstofregulering til en mere målrettet regulering. I den forbindelse er det besluttet at udfase de nuværende generelt sænkede normer, ophæve krav om obligatoriske randzoner, ændre restriktioner for jordbearbejdning og ikke gennemføre tidligere planlagte yderligere efterafgrøder.

Grundlag for vurdering af nitratpåvirkningen af Ringkøbing Fjord

I Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at der skal foretages en vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke vandområder væsentligt, og om husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter (kumulation) kan påvirke vandområder væsentligt. Der er i Vejledningen opstillet nogle afskæringskriterier for skadevirkning fra nitratudvaskning, hvorom fremgår, at et projekt for husdyrbrug ikke kan medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx

etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Det fremgår videre af Vejledningen, at der med de ovennævnte afskæringskriterier vurderes efter pkt. 1, om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning:

Udviklingen i husdyrproduktionen i det aktuelle opland opgøres kontinuerligt (lineær regression) for perioden fra 1. januar 2007 og frem til godkendelsestidspunktet. Referencedatoen er fastsat til den 1. januar 2007, idet 2007 er udgangsåret for den baseline, der er fastlagt i forbindelse med udarbejdelse af vandplanerne. Det skal nævnes, at de foreliggende vandplaner tager udgangspunkt i data for perioden 2001-05, men beregninger viser, at udvaskningsniveauet på oplandsniveau ikke har været stigende siden da.

Ved opgørelsen af udviklingen i et opland anvendes de landsdækkende data vedrørende den generelle udvikling i husdyrholdet sammenholdt med kommunernes egne oplysninger om ophørte husdyrbrug og de meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som stadig kan udnyttes inden for 2-3 års fristen.

Til brug for kommunernes vurdering af dyreenhedsudviklingen har Miljøstyrelsen i marts 2011 udgivet en samlet opgørelse af dyretrykket, hvoraf udviklingen i antallet af husdyrenheder i 143 kystoplande (oplande jf. vandplanlægning efter miljømålsloven) er opgjort for de enkelte oplande for årene fra 2007 og frem. Opgørelsen opdateres årligt og er gjort tilgængeligt på et WebGis-kort.

Vurdering af nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord fra husdyrbruget i sig selv, jf. afskæringskriterierne Pkt. 2A og Pkt. 2B

I forhold til vurderingen af den isolerede påvirkning fra projektet, jf. kriterium 2B, anfører Miljøstyrelsen i Vejledningen, at identifikationen af, om der er tale om et "meget lidt eutrofieret" vandområde, bør tage udgangspunkt i basisanalyserne. I henhold til oplysningerne i basisanalyserne, er det kommunens vurdering, at vandområderne ikke kan betragtes som meget lidt eutrofierede.

Om identifikationen af, om der er tale om et "lukket bassin med ringe vandudskiftning", anfører Miljøstyrelsen, at der bør tages udgangspunkt i det foreliggende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning, jf. disses klassificering som sårbare vandområder og meget sårbare vandområder, idet sådanne vandområder må betragtes som mere eller mindre lukkede bassiner.

Ringkøbing Fjord er klassificeret som et meget sårbart vandområde. Ringkøbing Fjord er af landarealer afskåret fra vandbevægelser i åbne kystområder, og må vurderes at have karakter af et lukket bassin med ringe vandudskiftning.

På den baggrund er det kommunens vurdering, at kvælstofudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vil kunne medføre skadevirkning, hvis den udgør mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning til Ringkøbing Fjord.

I Husdyrvejledningen er foreslået en metode, efter hvilken husdyrbrugets andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde kan beregnes på baggrund af udvaskningsparametre for oplandet og husdyrbruget. I udvaskningsparametrene for husdyrbruget indgår bl.a. antal kg N/ha/år, der udvaskes fra rodzonen, hvilket for det enkelte husdyrbrugs udbringningsarealer kan beregnes i ansøgningsskemaet i Husdyrgodkendelse.dk efter anvisningerne i Bilag 1 til Miljøstyrelsens notat (nitratnotatet) af 24. juni 2010. Det fremgår imidlertid af notatet, at anvendelse af husdyrgødning normalt maksimalt vil kunne påvirke udvaskningen med 10 kg N/ha/år.

I det nedenstående har kommunen foretaget en beregning af husdyrbrugets nitratbidrag til Ringkøbing Fjord, idet udvaskningsbidraget fra husdyrgødning af husdyrbrugets udbringningsarealer er lagt ind i beregningerne med en værdi på 10 kg N/ha/år. Der er således tale om en konservativ beregning, som vil overestimere husdyrbrugets andel af udvaskningen.

Nitratudvaskningsberegning – Ringkøbing Fjord	
Samlet opland	347.745
Dyrket areal i deloplandet, ha	208.647
Reduktionspotentiale, vurderet jf. nitratklasse, pct.	79,9
Standardudvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år (sandjord)	78
Udvaskning i deloplandet fra dyrket areal, kg N/år	3.266.518
Udvaskning i deloplandet fra øvrigt areal, kg N/år	279.190
Udvaskning i alt fra deloplandet, kg N/år	3.545.707
Udvaskning fra husdyrbruget	
Reduktionspotentiale, pct.	88
Ansøgt udspretningsareal, ha	82
Udvaskning fra husdyrgødning i rodzonen på ansøgt delareal, kg N/ha/år*	10
Samlet udvaskning fra ansøgt delareal, kg N/år	98
Husdyrbrugets andel af nitratbelastningen, pct.	0,00

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at projektet i sig selv ikke vil kunne medføre væsentlig nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Vurdering af nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord fra husdyrbruget i sammenhæng med andre projekter, jf. afskæringskriterium Pkt. 1

For opland Ringkøbing Fjord fremgår af Miljøstyrelsens opgørelse, at oplandet er på 347.745 ha. Det samlede dyretryk i oplandet var i 2007 på 245.988 DE og på 251.354 DE i 2015. Der er således sket en stigning i antallet af dyreenheder fra 2007 til 2015 på 2,1 %.

Kommunen er ikke i besiddelse af oplysninger om eventuelle forhold omkring husdyrbrugene i oplandet (afbrænding af husdyrgødning, eksport ud af oplandet o.l.), som bør medføre et fradrag i den opgørelse af dyretrykket i oplandet efter 2007, som ovenstående data fra WebGis-kortet er udtryk for. Som det fremgår af ovenstående Pkt. 1 kan eventuelle andre gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, hvorfor kommunen ikke har foretaget supplerende vurderinger af bidrag fra andre kilder i oplandet end husdyrbrug.

På ovenstående grundlag er det kommunens vurdering, at det som udgangspunkt ikke kan udelukkes, at udvaskningen af næringsstoffer fra husdyrgødningen i nærværende projekt i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord. Som det fremgår af Pkt. 1 ovenfor, kan der imidlertid tillades et projekt, hvor udvaskningen fra husdyrbrugets gødningsudbringning er reduceret til et niveau, der svarer til et planteavlslug. Baggrunden for dette er ifølge Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011, at arealer, der dyrkes i almindelig omdrift, herunder med almindelig anvendelse af handelsgødning, som udgangspunkt ikke kræver, at der foretages en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, jf. § 8.

Der er i IT-ansøgningssystemet udført beregninger vedrørende udvaskningen fra det ansøgte projekt, som er baseret på, at ejendommens arealer drives som et plantebrug med anvendelse af handelsgødning i stedet for husdyrgødning. Beregningerne viser en udvaskning fra rodzonen på 81,9 kg N/ha/år.

Da den beregnede udvaskning er større end den ansøgte udvaskning på 79,4 kg N/ha/år er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt i sammenhæng med andre projekter ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord.

Der stilles vilkår, som fastlægger de anvendte udbringningsarealer og den maksimalt tilførte gødningsmængde.

Grundlag for vurdering af fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord

Det fremgår af husdyrvejledningen, at der på nuværende tidspunkt ikke findes beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til arealerne og tab af fosfor til vandmiljøet. Det er derfor valgt at fastsætte beskyttelsesniveauet (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4) for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på

længere sigt. Beskyttelsesniveauet er en skærpelse i forhold til de generelle regler.

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra jordens fosfortal (der er en indikator for fosforpuljens størrelse), jordtype og dræningsforhold. Beskyttelsesniveauet er desuden fastlagt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen i husdyrproduktionen, der viser at husdyrproduktionen ikke stiger samlet set i Danmark, men at produktionerne samles på færre, men større husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet bidrager dermed til, at fosforoverskuddet i oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, bliver nedbragt i takt med tilladelser, godkendelser og ophør af husdyrbrug.

I ovenstående afsnit har kommunen taget stilling til

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor i relation til de konkrete risikofaktorer omkring husdyrbrugets udbringningsarealer, og i ovenstående afsnit om nitratpåvirkning er vurderet, at der en stigning i husdyrtrykket i oplandet. Af Husdyrvejledningen fremgår, at overholdelse af beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet i de allerfleste tilfælde vil betyde, at der ikke vil være tale om nogen væsentlig påvirkning med fosfor fra en husdyrproduktion.

Kommunen skal dog for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, og kommunen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet i bilag 3. I Husdyrgodkendelsens bilag 4 er anført de muligheder, som kommunen har, hvis det vurderes, at der skal stilles vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet for fosforoverskud. Her anvendes et af flg. kriterier:

- A. På andre drænedede lerjorde med lavere fosfortal end forudsat i de pågældende fosforklasser, jf. bilag 3, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor, stilles vilkår om maksimal fosforoverskud.
- B. På drænedede ikke-lerjorde stilles vilkår afhængig af fosfortallet, svarende til reglerne for drænedede lerjorde, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor.
- C. I oplande til mindre sårbare Natura 2000 vandområder stilles vilkår svarende til de vilkår for oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor og omfattet af krav i henhold til fosforklasse 1, 2 eller 3.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord fra husdyrbruget

I alt 0,59 ha af ejendommens udbringningsarealer, der afvander til Ringkøbing Fjord, ligger indenfor fosforklasse II. Det ansøgte projekt overholder Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor, og ingen af de øvrige udbringningsarealer, der afvander til Ringkøbing Fjord ligger indenfor fosforklasse 1-3.

Billund Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Under hensyn til arealernes beliggenhed og karakter finder Billund Kommune derfor ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at denne afgørelse ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Påvirkning af søer

Vedrørende påvirkning af fosforfølsomme søer gælder i henhold Natur og Miljøklagenævnet i NMK-133-00045, at beskyttelsesniveauet vedrørende fosfor alene er rettet mod Natura 2000 områder. Det konkrete projekt overholder beskyttelsesniveauet i henhold til bilag 3, jf. ovenstående afsnit. Da bilag 4 alene vedrører Natura 2000 områder, er der jf. nævnets afgørelse ikke hjemmel til at stille yderligere krav af hensyn til fosforbelastningen af søer beliggende uden for Natura 2000 områder.

Søer i Natura 2000 områder

Ejendommens udbringningsarealer ligger ikke i Natura 2000 områder og tilgrænser heller ikke sådanne områder.

På baggrund af en gennemgang af kortværkerne i Danmarks Miljøportal af vandløbssystemerne, kan kommunen konstatere, at vandløbenes naturlige forløb ikke har tilløb til søer indenfor Natura 2000 områder.

Nitratfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplande til søer, som kommunen vurderer, er nitratfølsomme.

Fosforfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

I Billund Kommune er der i vandområdeplanerne optaget følgende søer: Grindsted Engsø, Nørresø og Hjortlund Sø. Ingen af ejendommens udbringningsarealer ligger i oplandet til de nævnte søer.

Med henvisning til ovennævnte afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet konkluderes, at det generelle beskyttelsesniveau for fosfor må sikre, at der ikke sker en væsentlig fosforbelastning fra udbringningsarealer beliggende i oplande til søer i lokalområdet uden for Natura 2000.

I Vejledningen anbefales, at der - ud over fosforudvaskningsvurderinger jf. det ovenstående - anlægges en landskabsmæssig risikobetragtning i vurderingen af fosforbelastningen af søer i nærheden af udbringningsarealerne. Der er i vejledningen opstillet en opgørelse over kilder til fosfortilførsel, som viser, at langt hovedparten af tilførslen fremkommer via tre bidragstyper:

- Dræn, både minerogene og organiske jorder
- Brinkerosion
- Jorderosion og overfladisk afstrømning

Om bidraget via dræn anføres i Vejledningen, at der er taget hånd om dette via fosforklasserne, men at det i forhold til den konkrete vurdering af den enkelte mark kan være af værdi at vurdere markens placering i landskabet. Hvis markens grænser op til en fosforfølsom sø eller ligger i kort afstand og ved dræn, grøft eller vandløb, som kan aflede til søen, kan det være nødvendigt at tage yderligere skridt, f.eks. ved vilkår om en randzone på 10 m.

Andelen via brinkerrosion er relativt stor, men bliver i et vist omfang reguleret via anden lovgivning, Vandløbsloven⁹ (vandløbsregulativer). Langs mange vandløb er der udlagt bræmmer, der medvirker til at mindske brinkerrosionen. I den konkrete vurdering kan det imidlertid være af værdi at se på landskabet, som udbringningsarealerne ligger i.

Om bidraget fra jorderosion og overfladisk afstrømning fremgår af Vejledningen, at der i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke må anvendes flydende husdyrgødning på arealer, hvis hældningen er over 6 grader og afstanden mindre end 20 meter. Hvis afstanden er større end 20 meter, men landskabet i øvrigt hælder ned mod et vandløb eller en sø, kan det overvejes, om der bør etableres en bræmme for at mindske bidraget fra overfladeafstrømning og/eller vinderosion. Dette vil kun være relevant, hvor markerne ligger umiddelbart i forlængelse af hinanden og i direkte nærhed til vandløb/sø.

Da ingen af arealerne grænser op til de nævnte søer vurderes der ikke at være grundlag for, at der, af hensyn til risikoen for fosfortilførsel til søen, stilles krav om regulering af markdriften, som rækker ud over de almindelige lovbaserede regler.

Påvirkning af naturarealer ved overfladeafstrømning af næringsstoffer

Natur indenfor og i nærheden af udbringningsarealerne

Ingen af ejendommens udbringningsarealer ligger inden for national¹⁰ udpeget natur.

Mellem udbringningsarealerne 1-0, 9-0 og 10-0 ligger en § registreret mose (naturpunkt 1 i bilag 6). Udbringningsarealerne 33-0 og 36-0 grænser begge op til § 3 registrerede søer.

Kommunens vurdering

Ingen af de pågældende udbringningsarealer er skrånende eller stærkt skrånende, og der vurderes derfor ikke at være risiko for overfladeafstrømning af hhv. kvælstof og fosfor. At arealerne grænser op til § 3 naturområder, vurderes derfor i ingen af tilfældene at kunne medføre en væsentlig påvirkning på de pågældende naturområder.

Det er kommunens samlede vurdering, at gødningsudbringningen, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor eller nitrat.

Med henblik på at reducere miljøpåvirkningen fra udbringning af gødning er i BAT-grundlaget (EU's BREF- note og BAT- Byggeblade) udpeget nogle teknikker, der vurderes i tilstrækkeligt omfang at imødekomme disse intentioner. Miljøstyrelsen har i BAT-standardvilkår for kvæg og svin meddelt, at det med hensyn til udbringning af husdyrgødning er Miljøstyrelsens vurdering, at den

⁹ LBK nr. 1219 af 28/09/2016. Lov om vandløb, med senere ændringer

¹⁰ Udpeget iht. Naturbeskyttelsesloven og Husdyrloven.

generelle regulering, som landbruget er underlagt i relation til udbringning af husdyrgødning, kan betragtes som BAT.

Det er kommunens vurdering i overensstemmelse med udmelding fra Miljøstyrelsen, at ansøger overholder de krævede BAT-krav ved overholdelse af dansk lovgivning.

Det er derfor kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ved overholdelse af dansk lovgivning ligeledes opfylder kravene iht. Husdyrloven, ved at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod forureningsbelastning, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV, fredede, rødlistede og gullistede)

Bilag IV arter

Arter der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12¹¹ krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Bilag IV arter, der kan have leve-, yngle- eller fødesøgningssted ved husdyrbruget på Ravlundvej 20 eller ved ejendommens udbringningsarealer¹², kunne være løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, vand-, syd- og langøret flagermus. Derudover vil odderen sandsynligvis findes i tilknytning til flere af vandløbene i området. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

Spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander

I Billund Kommune er spidssnudet frø almindelig udbredt. Dertil kommer nogle områder med særlige paddeinteresser udpeget i forbindelse med Ribe Amts Naturkvalitetsplan. I en række vandhuller i disse områder er paddefaunaen særlig rig, og her findes spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander. Alle tre arter er på habitatdirektivets bilag IV, og løgfrøen er også rødlistet.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller.

¹¹ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

¹² Vurderet ud fra Naturtyper og arter omfattet af EF- Habitatdirektivet, Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Faglig rapport fra DMU, nr. 322, 2000.

Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre, at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever uden for yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover at arten er opført på bilag IV, er arten fredet og med på gulliste 1997.

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenet, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister også status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende ved at hindre tilgroning vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtigelse til at sikre løgfrøens levesteder.

Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Udover mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves på de marker, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Løgfrø er fredet og findes på Habitatdirektivets bilag IV. Arter, der fremgår af direktivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Driften af arealer tilhørende Ravlundvej 20 kan betegnes som intensiv og vil, i tilfælde af at løgfrøen findes på lokaliteten, kunne være en mulig trussel.

Odder (*Lutra lutra*)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland og er registreret i Grindsted Å, Omme Å m.fl.. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil være gæst i de vandløb, der ligger nær ejendommen eller i tilknytning til bedriftens udbringningsarealer. De største trusler mod odderen er fysiske ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder.

Kommunens vurdering

Billund Kommune har ingen registreringer af IV arter ved produktionsanlæg eller indenfor udbringningsarealer beliggende i Billund Kommune. En miljøgodkendelse af det ansøgte projekt vil ikke medføre nogen form for fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af ejendommen og arealerne ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af nærliggende vandløb.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at udvidelse af husdyrbruget, Ravlundvej 20, ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning på de omtalte padder eller deres levesteder. Ligeledes vurderes de almindelige regler for 2 m bræmmer at være tilstrækkelige til at beskytte odderen og dens levesteder, såfremt arten findes i området.

Ud over de nævnte bilag IV arter har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en godkendelse af det ansøgte projekt.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte projekt, uden at det medfører en væsentlig påvirkning af natur, herunder bilag IV arter.

Udbringningsarealer i nabokommuner

Nogle af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i Ikast-Brande Kommune, som Billund Kommune har anmodet om at opstille vilkår for gødningsudbringningen på disse arealer.

Ikast-Brande Kommune har den 11. januar 2017 sendt en vurdering af den ansøgte udbringning på arealerne i deres kommune (se bilag 7). Ikast-Brande Kommune konkluderer:

Under forudsætning af, at de generelle regler i den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse og øvrige til enhver tid gældende, generelle regler overholdes – vurderer Ikast-Brande Kommune, at de pågældende arealer, beliggende i Ikast-Brande Kommune, kan tilføres husdyrgødning op til harmonigrænsen, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til disse.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de opstillede forudsætninger er sikret gennemført med vilkårene stillet i miljøgodkendelsen.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Grundlag

For svinebrug over en vis størrelse er i EU-regi i 2003 udarbejdet en BREF-note vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, som anfører, hvad der betragtes som BAT (Best Available Technique) i forbindelse med en række produktionsforhold, herunder driftsstyring, staldindretning, vand- og energiforbrug mv. Skov og Naturstyrelsen anfører i husdyrvejledningen, at der også for produktion af andre husdyrtyper (herunder kvæg) skal ske tilsvarende inddragelse af BREF'ens BAT-aspekter.

Skov og Naturstyrelsen og Dansk Landbrugsrådgivning har i en årrække før Husdyrgodkendelseslovens ikrafttrædelse (dec. 2007) udarbejdet en række BAT-Byggeblade, hvor forskellige staldsystemer er vurderet med hensyn til BAT. I 2007 er oprettet et teknologiudvalg, der skal rådgive Miljøstyrelsen om miljøeffektive landbrugsteknologier. Miljøstyrelsen har på den baggrund udsendt en række Teknologiblade og vejledende BAT-standardvilkår, og har tilkendegivet,

at der efterhånden vil blive udsendt flere Teknologiblade og BAT-standardvilkår. Der må således forventes en løbende udvikling i implementering af BAT-teknikker.

Kravet om anvendelse af BAT gælder for både de eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en etablering, udvidelse eller ændring, idet det dog forudsættes, at krav til eksisterende anlæg fastlægges med rimelige tidsfrister, samt under hensyntagen til, at omkostningerne ved implementering i eksisterende anlæg kan være uforholdsmæssigt store.

BAT betragtes som en ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at anvendelse af BAT ikke afhænger af, om der er tale om følsomme eller robuste omgivelser.

I forbindelse med ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 skal i relation til BREF-note og BAT-Byggeblade som minimum redegøres for følgende forhold:

- Anvendelse af godt landmandskab
- Anvendelse af BAT inden for områderne:
- Foder
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning

Kommunen finder at der med udgangspunkt i ovennævnte punkter kan laves en lignende BAT gennemgang ved behandling af miljøgodkendelser ansøgt efter § 11.

Miljøstyrelsen har den 13. juli 2010 (revideret maj 2011) udsendt vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for kvæg i gyllesystemer (Vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT), hvori styrelsen – udover emissionsgrænseværdier – har foretaget en vurdering af de ovennævnte BAT-forhold. Miljøstyrelsen har endvidere den 6. februar 2012 udsendt vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for husdyr udenfor gyllesystemer, herunder også kvæg.

Vedrørende ovenstående pkt. 6 anfører Miljøstyrelsen i vejledningerne, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger, samt at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken og udvaskning af nitrat. Endvidere anfører Miljøstyrelsen, at BAT-krav om udnyttelse af næringsstofferne i gødning allerede er implementeret i dansk lovgivning ved krav om gødningsplanlægning og gødningsregnskaber.

Kommunens vurdering

På baggrund af de aktuelt gældende BAT-referencer, jf. det ovenstående, er i miljøgodkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering foretaget en systematisk vurdering af, om det eksisterende og fremtidige husdyrbrug i nødvendigt omfang bringer BAT i anvendelse.

Vurderingen er baseret på den skematiske gennemgang i bilag 3, hvor de anvendte metoder er sammenstillet med de BAT-betragtninger, som bør gøres gældende jf. aktuelle BAT-referencer.

Ud over de teknikker, der er vurderet i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, er der også opstillet BAT-teknikker for godt landmandskab, jf. punkt 1 i bilag 3. Det er kommunens vurdering, at den oplyste anvendelse af godt landmandskab er BAT.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at der med de valgte løsninger for anlæg og drift – herunder i sammenhæng med de stillede vilkår - træffes de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Miljøgodkendelsen er meddelt på grundlag af, at de oplyste teknikker jf. bilag 3 bringes i anvendelse. På den baggrund bør husdyrbruget til enhver tid kunne redegøre for, at dette grundlag er til stede. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden – på tilsynsmyndighedens anmodning - skal redegøre for, at husdyrbrugets anlæg og drift er i overensstemmelse med teknikkerne oplyst i bilag 4. Tilsynsmyndigheden kan stille krav til, i hvilken form redegørelsen skal leveres, herunder f.eks. procedurebeskrivelser, driftsregistreringer, regnskabsforhold mv..

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Bilag

- Bilag 1. Husdyrbrugets lokalisering
- Bilag 2. Situationsplan med eksisterende og fremtidige forhold
- Bilag 3. BAT-tjekskema
- Bilag 5. Udbringningsarealer, Potentiel Fosforklasse II, Nitratfølsomme Indvindingsområder og Nitratklasse II
- Bilag 6. Natur indenfor 1.000 m af anlæg
- Bilag 7. Høringssvar fra Ikast-Brande Kommune